

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

за 2020. ГОДИНУ

СА

ПЛАНОМ РАДА

за 2021. ГОДИНУ

УДРУЖЕЊЕ
ОГЂЕНА
МАРИЈА
ЛИВАЊСКА

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА ПЕРИОД 1. ЈАНУАР - 31. ДЕЦЕМБАР 2020. ГОДИНЕ

Извештајна 2020. година битно се разликовала од претходних година по општим околностима ван самог Удружења, а које су имале значајан, па чак и пресудан, утицај на рад и реализацију планских активности Удружења.

Већ у првом тромесечју претходне године и Србија се, као и цео свет, суочила са вирусном инфекцијом која је условила ограничења, као што су: контакти већих

група људи, кретање, прекогранична путовања, али и друге околности које су могле утицати на неконтролисано ширење заразе. Удружење је своје активности ускладило са мерама прописаним од стране државних органа и тиме одложило реализацију већег броја планираних активности.

Чланство

Током 2020. године евидентирано је пет нових пријава за чланство. Нико није изашао из чланства, а преминуло су четири члана.

Органи управљања

Скупштина Удружења

Десета седница Скупштине Удружења заказана за 14. марта 2020. у сали СО Чукарица, у Београду, отказана је због мера владе Србије за спречавање ширења инфекције СарсКов19, а које су се односиле на забрану јавних скупова већег броја особа. Са ублажавањем мера створили су се услови за одржавање Скупштине, те је седница одржана 13. јуна 2020. у просторијама Удружења “Милутин Миланковић”, у Поп Лукиној улици. Скуп је благословио свештеник Мирко Јамеџија. Члановима се обратила Ана Кришто информацијама о активностима деце у школи “Јован Сундечић” и плановима о раду фолклорне групе. Седницу је водила члан УО Удружења, Дијана Ковачић, а испред Удружења чланове је поздравио Милош Дамњановић.

Скупштина је верификовала пријем у чланство 16 нових чланова и усвојила предлоге Управног одбора:

- ✓ Записник о раду Девете редовне Скупштине,
- ✓ Годишњи извештај о раду са финансијским извештајем за 2019. годину,
- ✓ План рада за 2020. годину.

Управни одбор

Током извештајне године Управни одбор је одржао 7 састанка, пуног и ужег састава, укључујући писане седнице. На састанцима Управног одбора расправљало се и одлучивало о:

- ✓ Предлогу Годишњег извештаја за 2020. годину;
- ✓ Плану рада за 2019. годину;
- ✓ приоритетима и начину реализације задатака постављених Планом рада;
- ✓ начину информисања чланства о актуелним догађајима;
- ✓ организацији изложби о животу ливањских Срба, у више градова;
- ✓ финансијским питањима Удружења;
- ✓ координацији активности између Удружења, СПЦО Лијевно у Ливну и надлежне Епархије;

- ✓ учешћу на конкурсима за финансирање пројеката расписаним од стране органа Републике Србије, Републике Српске и Босне и Херцеговине, локалних самоуправа и сл.

Председник Удружења

Никола Петровић, који је за Председника Удружења реизабран на Седмој седници Скупштине, заступао је и представљао Удружење у јавности и пред надлежним органима у складу са статутарним овлашћењима. Током извештајне године присуствовао је свим састанцима Управног одбора и активно је укључен у све пројекте и активности Удружења. Десетој редовној седници Скупштине није присуствовао јер је у том периоду боравио у Ливну.

Пројекти и активности обављане у 2020.

Божично и васкршње даривање

Божични празници

Као и сваке године, малобројни православни верници ливањског подручја са радошћу су дочекали Божић – празник Рођења Христовог.

Прослава божичних празника започела је слављењем Бадњег дана Светом Литургијом у Губину након које је наложен бадњак. Потом је, са друге стране поља, у Врбици наложен бадњак, а у раним вечерњим сатима верници су се окупили, на вечерњој служби у лијевањској цркви. Придружило им се и неколико верника из суседног Дувана, а свечаност Бадњег дана увеличала су деца приредбом коју су увежбали са Аном Кришто, руководиоцем допунске школице српског језика „Јован Сундечић“ која функционише при нашој парохији.

Прослава Бадњег дана завршена је молитвом у цркви Светог Илије у Црном Лугу. На своја огњишта, за овај празник, пристигли су бројни Црнолужани и ове радосне дане, својом бројношћу, учинили још радоснијим. Вредни организатори превезли су бадњак кроз сва села ове парохије.

Света Литургија на Божић је служена у лијевањском храму Пресвете Богородице.

Свети Сава

У недељу 26. јануара, СПЦО Лијевно је скромно, али свечано, прославила празник Светог Саве, српског просветитеља, државника и првог архиепископа аутокефалне Српске Православне Цркве.

Прослава је почела Светом Литургијом у храму Успења Пресвете Богородице у Ливну, где се окупило мноштво верника ове мале заједнице. У својој беседи, отац Предраг Црепуља, парох лијевањски, подсетио је окупљене вернике на живот и дело Светог Саве, а посебно на његов рад на утемељењу Српске Православне Цркве широм српских земаља, као и живе вере код народа. Наша деца су, поштујући традицију, поред славског колача одраслих спремила свој колач, који су преломили са својим свештеником и осталим верницима. Након Литургије, у сали парохијског дома

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

одржана је Божићно-Светосавска приредба коју су извели ученици допунске школе српског језика и књижевности ”Јован Сундечић”. Окупљени су имали прилику да виде и чују игре, рецитације, песме, као и одломке из Летописа парохије лијевањске, у којима је описано прослављање Светог Саве и Божића у прошлим временима. На крају приредбе деци су подељени пакетићи које им је послало Удружење Огњена Марија Ливањска. Захваљујући доброты приложника пакетиће су добила сва деца која живе у наше четири парохије.

Васкршњи празници

Околности у вези са пандејом вирусне инфекције ковид утицале су и на одржавање Литургија у нашим храмовима. Зато, у недељу, 5. априла, у Ливањском светом храму није служена Света Литургија. Знајући да та реч - Литургија - означава народно служење Богу, парох лијевањски, отац Предраг, дао је, тога дана, другачији облик служби Богу. Уместо Свете Литургије прешао је стотине километара и поделио пакете социјално најугроженијим парохијанима насељеним дуж Ливањског поља, у све четири парохије. Тако су 33 пакета основних животних намирница, које је припремило Удружење, стигла, пред Васкрс, до наших старијих сународника.

На Васкрс, 19.априла, одржана је Света Литургија у лијевањској цркви.

Захваљујемо се приложницима и свима који су својим ангажовањем, на било који начин, допринели да и ове године буде успешна наша акција даривања.

Подружнице и сеоски одбори

Иако је и планом за 2020. годину био предвиђен наставак активности у области проширења чланства Удружења, између осталог и путем оснивања подружница у градовима са већом концентрацијом становништва пореклом са подручија од Ливна до Грахова, није основана не једна нова подружница, нити сеоски одбор, те Удружење и даље има три подружнице: Бања Лука, Товаришево-Обровац и Нови Сад.

Подружница Бања Лука

Одбор који координира радом подружнице, у оквирима дефинисаних планских активности Удружења, чине: Јовица Буловић – председник; Младен Ждеро – заменик председника; Бранко Лаганин; Весна Козић; Милован Лаганин; Бошко Бошковић и Ранко Пажин- чланови.

Дана 28. фебруара, у Бања Луци је одржано прво бањалучко Вече Ливњака. Организациони одбор овог скупа чинили су чланови нашег Удружења: проф.др Бранко Докић, проф. др Никола Лаганин, Војо Денић, Ранко Радета, Јовица Буловић, Миле Ерцег, Весо Катић и Радован Јовић, а техничку подршку су пружили: Бојан Ерцег и Петар Билић. Циљ оваквих окупљања, осим дружења, је и да не забораве корене и обичаје завичаја.

Вече Ливњака, на коме се окупило близу 200 Ливњака и њихових пријатеља из Гламоча и Грахова, одржано је у ресторану Угоститељске школе.

Кроз историју и богату заоставштину српског Ливна, кратко и језгровито, присутне је провела водитељка програма, Сања Докић Мрша, а поздрав испред

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

организатора упутио је проф. др Бранко Докић. Поздрав из Ливна, од оних који упорно и тврдо „чувају“ његов српски део, донео је парох лијевањски, отац Предраг, а о наследницима, српској деци из Ливна, која вођена личном жељом уче своје писмо и желе да начине и прве кораке српских народних игара, присутне је упознала Ана Кришто, филолог, руководилац допунске школе српског језика и књижевности „Јован Сундечић“ из Ливна.

Испред Удружења Огњена Марија Ливањска, овом скупу су присуствовали Никола Петровић, председник, Тодор Бошковић, члан, свештеник Жељко Ђурица парох колобарско-грабовачки и нападшњи парох лијевањски, као и Гордана Достанић, председник УО, која се присутнима обратила речима о потреби удруживања, очувања баштине и неговања сећања на завичај и наше жртве, што је могуће остварити деловањем Удружења ОМЛ. Она је позвала присутне, који нису чланови Удружења, да му се придруже на начин који сматрају прикладним својим жељама и обавезама. Представници Удружења поделили су Извештај о раду за 2019. и План рада за 2020. годину.

Уметнички део програма изведен је у три блока. У рецитаторском, Јовица Буловић је прочитао народну песму „Сестра Ђурковић сердара“ и песму „Пустопоље“, ливањског песника Јована Михајла. Богдан Петровић и Светозар Иветић рецитовали су своје песме, као и Сања Докић Мрша која је специјално за ово дружење написала песму „Завичај мојих предака“. Госте су забављали и мађионичар Зоран Арнаут, као и Јовица Шуњка који је отпевао неколико нумера.

Подружница Товаришево-Обровац

Међу члановима Одбора Подружнице Товаришево нема промена.

Подружница Нови Сад

Одбором подружнице Нови Сад руководи Сава Шуњка. Ангажовањем чланова Подружнице Нови Сад, Слободана Ловре и Саве Шуњке, Удружење ОМЛ се представило на другом по реду „Сајму завичаја“, одржаном 22. фебруара 2020. године на Новосадском сајму. Организатор овог догађаја био је Фонд за пружање помоћи избеглим, прогнаним и расељеним лицима, уз подршку Покрајинске владе. На 100 штандова учествовало је око 70 излагача са више од 300 учесника у културно-уметничком програму. Циљ манифестације је, поред представљања културе, обичаја и традиције из разних крајева (Славоније, Барање, Лике, Далмације, Босне и Херцеговине), сарадња из области културе, привреде и туризма.

Штанд Удружења Огњена Марија Ливањска посетио велики број људи и исказано је интересовање за рад и планове Удружења, као и актуелну ситуацију на подручју Ливна.

Сеоски одбори и одржавање православних гробаља

У оквиру Удружења функционише више сеоских одбора.

Одбор Челебић

Чланови Одбора Челебић у извештајној години били су превасходно ангажовани на:

- ✓ организацији парастоса на спомен-гробљу Барјак,
- ✓ одржавању гробља на Барјаку, као и сеоског православног гробља и
- ✓ прослави црквене славе.

Тројице, слава цркве у Врбици, прослављена је 8. јуна. О томе како је прослављена слава преносимо текст Николе Петровића:

“Притисла је тама Тројичин храм у Врбици и сва села Врбичке парохије. Ове године, на празник Силаска Светог Духа на Апостоле, тачније Духовски понедељак, обележена је слава храма у Врбици који је од прије десетак година и манастиром проглашен. Црни облаци који задњих тридесетак година владају бескрајно плавим небом ливањског краја, као да не мисле скорје отићи.

Густа киша, потпомогнута јаком југовином, опустела села Челебић, Бојмунте, Радановце, Врбицу, Богдаше и Бастасе чинила је још тужнијим и безнадежнијим. Не вјерујем да ће доћи дан када неће нико доћи својој цркви на овај празник, али увек са стрепњом крећем ка њему, не знајући да ли ћу и кога још срести.

Вјерујући су пронашли пут из Новог Сада, Панчева, Београда, Козарске Дубице, Бања Луке и других крајева где живе расељени и показали да не одустају од својих коријена. Нама који смо дошли тога јутра ништа није ишло на руку, али после Свете Литургије, сунце побједи кишне облаци а међу нама наступи радост. Нас тридесетак са оцем Предрагом извојевасмо побједу над тамом, па макар то било на један дан, вјерујући да Господ неће заборавити никада нас и наша села.

Зазвонила су звона са врбичке цркве опет. Одслужена је Света Литургија, а после, ми окупљени око трпезе, дуго смо разговарали, па и запјевали. Све нам је то улило наду да наши људи никада неће заборавити одакле су, а томе сведочи и чињеница да се увијек од некуда појаве они које смо можда заувјек отписали или нисмо ни знали да постоје.

Тако су ове године, све нас који смо дошли, од срца угостили Милорад (Мишо) Росић и његов брат Предраг, који заједно са Гораном (Саве) Јовић припремише богату трпезу за све нас и понудише помоћ око обнове манастирског конака.

Иако су породице из нашег крај препознатљиве као сточарске и земљорадничке, породице сељака су изњедриле и неке који су нама на понос. Међу нама је тог дана био и проф. Бранко Докић који је увјек и на сваком мјесту истицао приврженост својој Врбици и ливањском крају у цјелини.

Не могу облаци заувјек остати на небу, синуће сунце и звониће звона са врбичке цркве, а ви нам браћо и сестре дођите“.

Славска трпеза била је и место разговора о потребним радовима. Разговарало се о обнови манастирског конака, те је председник Удружења обавестио присутне да је акција прикупљања средстава за обнову конака перманентна, као и да се посебно воде наменска средства на рачуну Удружења. Такође, проф. Докић изнео податак да ће, због економских и пандемијских околности, изостати очекивана донација за асфалтирање пута до врбичке цркве, али да је уверен да вредност такве акције, у укупном износу 3.500 евра, може бити исфинансирана од стране Врбичана, те да ће његова породица лично издвојити трећину те вредности.

Врбичка црква је опремљена певницом и клупама, преузетим из лијевањске цркве, која је у фази обнове.

Одбор Рујани

Мото расејаних Рујанчана „У јесен се радо враћам“, и ове године је мотивисао одбор села Рујани да организује посету Рујанима.

У поводу славе рујанске цркве Покрова Пресвете Богородице, у Доњим Рујанима су се, 10. октобра, окупили Рујанчани и њихове комшије и пријатељи да присуствују Светој Литургији. Један од присутних овако је описао тај дан:

„Реже хладан јутарњи ваздух са Динаре, док зубато сунце и бистро, плаво небо обећавају топао дан. Испред порте рујанске цркве, паркирају се аутомобили. Нема застава, цвећа, музике, а опет свечано, достојанствено. У цркви Покрова Пресвете Богородице скупило се четрдесетак парохијана пристиглих из: Губина, Сајковића, Прова, Чапразлија, Сурчина, Београда, Бања Луке, али и далеке Канаде... Дошли рођени Рујанчани, Доњеполци, Ливњаци да и ове године прославе славу рујанске цркве. Благоје Ерцег истиче, са сузама у очима, радост и част што му се указала прилика да ове године буде кум црквене славе, али и пређене миље из Канаде које му нису биле препрека да широко и чврсто загрли родно поље.

Свету Литургију служио је отац Предраг Црепуља, парох лијевањски, губински, црнолушки и врабички. Преливени су и ове године гробови предака сахрањених подно Динаре. Унутрашњост цркве улепшала је и певница која је у овај малени храм стигла као дар Храма Светог Саве на Врачару.

Окупио се верни народ и на Трпези љубави, припремљеној у порти губинске цркве. Понека чашица домаће, сир, пршута, печење и бројне успомене на детињство, рану младост, некадашње сеоске дане, шале и „боцкања“ старих комшија, па и нека нота ојкаче огрејале су крајишка срца топлином која ће тињати до наредног сусрета. Догодине у Рујанима“.

Одбор Губер

У погледу уређења гробља, у 2018. години предузете су активности у вези санације или изградње новог оградног зида гробља. Због процењене високе вредности радова, договорено је да се они изводе фазно, а у складу са прикупљеним средствима. Након сагледавања приспелих понуда више потенцијалних извођача одабрана је понуда фирме Roco Commerce doo из Ливна, по којој вредност радова и надзора стручног лица износи 44.203,95КМ.

Почетком јула 2020. године, започети су радови на изградњи новог оградног зида. Уклоњен је стари, дотрајали зид, како би се салио нови бетонски, и поставила нова капија. Планирани радови су завршени и исплаћени прилозима потомака, а у плану је постаљање окапника дуж целе ограде.

Голињево

Радове на одржавању гробља у црквисти у селу Голињево воде Парохија лијевањска и Удружење ОМЛ.

Током јула цркву и гробље у Голињевоу обишли отац Предраг Црепуља, парох лијевањски, и Милош Дамњановић испред Удружења, те ангажовали особу која је покосила гробље и покупила траву.

Радови по пројектима који се спроводе фазно

У планским активностима обнове, заштите и доградње српских верских и сакралних објеката, Удружење је за 2020. годину предвидело израду и фазну реализацију следећих пројеката:

- реконструкција и завршетак Спомен-капеле;
- уређење спомен-гробља на Барјаку;
- обнова цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну;
- обнова цркве у Голињеву;
- обнова споменика у Чапразлијама.

На наведеним пројектима није било активности, сем код обнове ливањске цркве Успења Пресвете Богородице.

Црква Успења Пресвете Богородице у Ливну

Више пута је наглашен значај српске православне цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну, као и истицани вишеструки разлози њене обнове, како за верски живот ливањских Срба, тако и за културну баштину, обзиром да је реч је о цркви старој више од стопедест година која чини осовину духовности и верског идентитета српског народа ливањског подручија, а која је, при томе, проглашена спомеником културе БиХ.

Обнова цркве је започета недуго након последњег рата, у коме је звоник цркве запаљен. Међутим, осим звоника, зуб времена је учинио своје, па је било неопходно извести и многе друге радове на цркви. Након доласка свештеника у Ливно 2001. године, обновљено је кровиште звоника, фасада на олтарском делу цркве, замењен комплетан кров, те изведена дренажа око цркве а сам храм окречен. Од свог основања Удружење је у активности којима ће се посветити уврстило и обнову цркве. Непосредно се укључило у активности замене крова, уклањања влаге, а у планске задатке претходних година уврстило је и радове на обнови фасаде цркве. Вишегодишње ангажовање на обнови цркве условиле су околности финансијски врло захтевног пројекта, као и потреба за пажљивим вођењем радова према логичном редоследу. Удружење ОМЛ и СПЦО Лијевно изналазили су средства разних донатора, укључујући и државне институције, како би се приступило обнови цркве, укључујући и порту и парохијски дом. Такође, представници Удружења ангажовали су се, заједно са стручњацима за рестаурацију и чување икона и црквених сасуда Музеја Републике Српске, на дефинисању неопходних поступака и редоследа њиховог извођења, а у вези обезбеђења оптималних услова за постављање икона и безбедност укупне црквене имовине.

Како смо већ нагласили, Пројектом санације, обнове и уређења ливањске цркве руководе Епархија бихаћко-петровачка и Парохија лијевањска. СПЦП Лијевно је током 2018. године започела са радовима на уређењу порте и сређивању парохијског дома. Радови у унутрашњем делу цркве, као и на фасади изведени су 2020. години и то:

- Обијање старе и постављање нове фасаде на цркви;
- Обијање дотрајалог зидног и плафонског малтера у унутрашњости цркве и набацивање новог малтера;
- Кречење цркве;

- Чишћење и санација старих камених подних плоча;
- Чишћење и фарбање унутрашње дрвенарије;
- Електроинсталатерски радови;
- Чишћење гаражи и поправка степеница у унутрашњости звоника;
- Остали радови, као што је фарбање врата и постављање заштитних решетки на звонику и
- Постављање рестаурираних икона.

Радовима у 2020. години, које су финансирани: Епархија бихаћко-петровачка, (средствима обезбеђеним бригом и трудом нашег епископа, Њ.П. г. Сергија), Парохија лијевањска и верници, завршена је већина радова на обнови храма, а предстоји набавка неких делова унутрашњег инвентара, као и радови на уређењу порте.

Удружење ће и даље укључити своје расположиве ресурсе за даљу реализацију овог пројекта, а у складу са потребама и позивом Епархије и Парохије.

Поштовање жртава ратова

Потомачку обавезу чувања успомена на претке и некадашња огњишта Удружење ОМЛ спроводи кроз неколико праваца деловања:

- ✓ одржавање молитвених сећања на годишњице масовних страдања ливањских Срба,
- ✓ обнову и одржавање споменика страдалима на местима страдања,
- ✓ обележавање стратишта,
- ✓ категоризацију и попис жртва 20. века,
- ✓ одржавање сакралне српске баштине,
- ✓ упознавање шире јавности о животу, заоставштини и страдању ливањских Срба путем јавних скупова (изложбе, поромоције књига и пројекција филмова исл).

На празник Свете Великомученице Марине – Огњене Марије служена је Света Литургија у спомен-костурници посвећеној овој светитељки. На богослужењу су се окупили потомци страдалих, али и други верници који су дошли да се поклоне моштима наших новомученика. Свету Литургију служили су свештеници Жељко Ђурица, бивши парох лијевањски, Срђан Белензада, парох веселињски, Митар Керлец, парох бабићки, Предраг Црепуља, парох лијевањски и ђакон Дејан Грчић. Православне Ливњаке посебно је обрадовао велики број верника пристиглих из Босанског Грахова, као и мноштво деце. Светој Литургији присуствовала је и Василија Броћета, министар рада, здравства, прогнаних и социјалне заштите у Влади Кантона 10.

У својој беседи, отац Предраг подсетио је окупљене на страдање које је задесило ливањске Србе током 1941. године.

Молитвено сећање на Ливањске мученике одржано је 2020. године, осим у Ливну, у:

- Губину - 31. јула Светом Литургијом и парастосом код гроба оца Ристе Ћатића и његових 12 парохијана;
- Чапразлијама - 31. јула, на месту срушеног споменика страдалима у јами Самогред;
- Челебићу - 1. августа Светом Литургијом на спомен гробљу на Барјаку;

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

- Брчком - 2. августа Светом Литургијом и парастосом у цркви Св. Великомученице Недеље;
- Новом Саду - 2. августа Светом Литургијом и парастосом у цркви Св. Ћирила и Методија;
- Манастиру Богородице Тројеручице на Авали - 30. Јула Светом Литургијом и поменом.

Допринос српској заједници ливањског краја

Једна од области деловања у оквиру циљева постављених Статутом и другим актима Удружења ОМЛ односи се и на пружање помоћи српском становништву у парохијама на подручју Ливна које на том подручју опстаје и привређује, често у врло тешким условима. Постизање резултата на овом пољу деловања, осим директне помоћи становницима, може додатно мотивисати повратак Срба на своја имања. У те активности се убраја:

- ✓ подршка повратничким породицама,
- ✓ награђивање деце за постигнуте успехе у школи, уметности и спорту,
- ✓ покон родитељима новорођене деце,
- ✓ помоћ деци у остварењу ваннаставних активности,
- ✓ покретање, учешће и сарадња на изградњи или поправци инфраструктурних објеката,
- ✓ информативна активност на прибављању држављанства БиХ, као и формално-правном регулисању власништва над имовином на подручју општине Ливно,
- ✓ информативна подршка за учешће у објављеним конкурсима и јавним позивима од значаја за српско становништво,
- ✓ информативна и друга подршка у остварењу људских и грађанских права и обавеза на подручју Ливна и сл.

Јавни скупови Удружења

Током 2020. године одржани су следећи јавни скупови у организацији Удружења ОМЛ:

Изложба “Срби Ливањског поља-трагови кроз векове” и представљање књиге “Огњена Марија ливањска”

Књига Буда Симоновића Огњена Марија ливањска, као и изложба „Срби Ливањског поља-трагови кроз векове“, организују се као два посебна или као јединствен догађај, а у зависности од могућности организатора и аутора књиге.

У 2020. години изложба и промоција одржане су у:

Манастиру Велика Ремета – У библиотеци манастира Велика Ремета, у оквиру библиотекарског скупа „Манастири и библиотеке чувари културне баштине“, представљена је књига Буда Симоновића *Огњена Марија ливањска*. Представљање књиге пратио је и део изложбе „Срби Ливањског поља-трагови кроз векове“.

Након благослова игумана манастира Велика Ремета, оца Стефана, Вера Новаковић, директор Српске читаонице у Иригу, отворила је скуп, а потом је Весна Петровић, библиотекар из Сремске Митровице, представила рад и чланове управе Удружења Огњена Марија Ливањска.

О књизи су говорили: Гордана Достанић и Милош Дамњановић, а одломак из књиге читала је Ђурђа Поповић. Испред Удружења скупу су присуствовала и председник Удружења Никола Петровић и Дијана Ковачић. Игуман Стефан се обратио присутнима речима о страдању Срба, њиховој жртви и односу потомака према том страдању.

И овај догађај је показао да су наши пострадали преци живи све док потомци не дозвољавају да њихова сведочења и њихова опомињућа жртва буду сахрањени у таму заборава.

Захваљујемо се игуману Стефану и домаћинима скупа библиотекарима што су нам омогућили да представимо Удружење ОМЛ и са њима поделимо сећање на наше мученике.

Београду – Крипта Храма Светог Саве – У организацији Храма Светог Саве на Врачару, ТВ Храм и Удружења Огњена Марија Ливањска из Београда, у петак 20. јуна 2020. године, у Крпти Храма је речју и сликом представљен историјски пресек живота и стваралаштва ливањских Срба, манифестацијом под називом „Срби Ливањског поља-трагови кроз векове“.

У уметничком делу програма учествовали су: првакиња драме Народног позоришта, Наташа Нинковић, појци Храма Светог Саве, Дарија и Глорија Илић, а програм је водила Весна Радета.

Током овог догађаја приказан је и филм Ђакона Радомира Врућинића, професора Богословије Свети Сава, о страдању ливањских Срба у Независној Држави Хрватској.

Манифестација је завршена беседом Његовог Преосвештенства Епископа ремезијанског Г. Стефана.

Порука ове манифестације је да у нашој свести треба да остане, као изворно сведочанство, и све оно чиме су наши преци одуховили своје постојање. Нашу биолошку снагу, ослабљену кобним последицама великих ратова, поновљених злочина до истребљења, беле куге, не треба додатно слабити препуштањем негативном утицају популистичких приступа који традицију и баштину сврставају у конзервативне и застареле облике.

Најаву овог догађаја, као и опис изложбе и књиге, приказивање филма, али и информације о раду Удружења, приказани су у више емисија и прилога ТВ Храм, Студију Б, као и на званичној интернет страници Српске православне цркве.

Овом приликом организатори се још једном захваљују свима који на било који начин, личним ангажовањем или присуством допринели одржавању ове манифестације.

Односи са јавношћу

У извештајној години Удружење је наставило са активностима на пројекту под називом „Моји преци-сећање“, који се састоји од више целина, са намером спровођења појединачних целина у наредним годинама. У том смислу, и ове године је расписан конкурс за децу и омладину „Завичај мојих предака“, који је подстиче литерарни и/или ликовно израз млађе популације о подручју где су њихови корени.

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

На конкурс, који је објављен 5. септембра 2020, у трајању од 70 дана, је пристигао рад једног учесника.

Током 2020.године Удружење је учествовало на конкурсима за доделу средстава СО Сурчин пројектом оснивања мушке и женске певачке групе која би неговала подинарску крајишку песму-ојкачу. Због познатих околности ограничења контаката певачка група није радила у пуном капацитету, али је ипак одржано неколико проба са три новопримљена члана у мушку певачку групу, у простору парохијског дома у Бечмену. Женска певачка група се није састајала, али су чланице Дарија и Глорија Илић самостално увежбавале неколико нумера.

Државни органи и институције и локална самоуправа

МСС РС – Управа за дијаспору и сарадњу са Србима у региону

Као и више пута у свом досадашњем раду, Удружење је и у 2020.години учествовало на конкурсима за финансирање и суфинансирање пројеката од значаја за културу и живот српске заједнице, које расписује Управа за дијаспору. У извештајној години пројекат са којим смо конкурисали односи се на израду монографије Ливањска црква, аутора Марка Катића.

Представништво Републике Српске у Београду

Са Представништвом Републике Српске у Београду, Удружење ОМЛ одржава редовне контакте, што подразумева обавештавање представника Представништва о раду и активностима Удружења, упућивање позива за јавне догађаје у организацији Удружења како представницима Представништва тако и широј заједници путем мреже и инфраструктуре Представништва. Такође, представници Удружења одазивају се свим скуповима и јавним манифестацијама у организацији Представништва. У извештајној години Представништво је помогло ангажовање чланова Удружења на помоћи нашим сународницима у вези са гласањем на локалним изборима (помоћ око попуњавања образаца, пријављивања за гласање, као и давање неопходних информација у вези са гласањем из Србије исл).

Скупштина општине Сурчин

Локална самоуправа на чијем подручју се налази седиште Удружења упозната је са активностима Удружења и, у складу са могућностима, исказала је спремност да помогне у реализацији одређених активности.

У 2020. години, учешћем на конкурсима СО Сурчин, Удружење је добило 120.000,00 РСД, на име реализације конкурса „Завичај мојих предака“, у делу који се односи на формирање женске и мушке певачке групе за извођење крајишке песме. Имајући у виду да пројекат основања певачке групе није у потпуности заживео, СО Сурчин су предочени разлози који су утицали на смањење планираних и нужних активности, те се очекује одлука надлежног органа СО Сурчин о евентуалном продужењу рока реализације пројекта.

Друга Удружења

У извршавању својих активности Удружење одржава контакте и консултације са другим удружењима сличног програмског карактера, као што су: Завичајно удружење Ливњана и Граховљана из Бачког Јарка; Удружење Граховљана, Београд; Удружење Дрварачана, Београд; УГ Јадовно 1941 Бања Лука; Удружење СНД Пребиловци; Савез крајишких удружења; Српско удружење Личана, Гацке долине и Врховина “Завичај” и друга удружења.

Српска православна црква

Патријаршија СПЦ

Са благословом Његове Светости Патријарха Иринеја, у Кriptи Храма Свети Сава, одржана је изложба „Срби Ливањског поља-трагови кроз векове“, а путем ТВ Храм и интернет странице СПЦ јевност је обавештена и о вековном животу Срба на подручју Ливна. Након одржане изложбе Његова Светост Патријарх Иринеј, сада почивши, примио је представнике Удружења у свом Кабинету, 17.јула 2020.године. Током разговора исказао интересовање је и бригу за живот верника на подручју парохија ливањске, црнолушке, врбичке и губинске, тако да му је предочено стање о животу српске заједнице у Ливну, као и основне активности Удружења Огњена Марија Ливањска усмеране ка обнови верских и културних објеката и напорима да се одржи активна веза између расељених и домицилних ливањских Срба. Исказана пажња Његове Светости Патријарха за живот Срба и активности Удружења Огњена Марија Ливањска, као и Његов благослов за даље деловање на пољу ширења истине о ливањским Србима улиле су додатну снагу да се опстане на путу достојне обнове и проналажења правог приступа будућем раду.

Пријему су присуствовали: председник Удружења Огњена Марија Ливањска г. Никола Петровић, гђа. Гордана Достанић, председник управног одбора Удружења, др Милош Дамњановић, ђакон Радомир Врућинић, професор Богословије Светог Саве у Београду, као и шеф Кабинета Патријарха српског ђакон др Александар Прашчевић.

Парохија Глина

Земљотрес који је задесио Банију и крајем 2020.године и без крова над главом оставио многе банијске породице, међу којима су и српске, узбудио је многе људе и покренуо их на акције помоћи пострадалима. Иако је тешко и незахвално мерити чија је мука и страдање веће, судбина Срба повратника, који су тек пре коју годину саградили свој нови кров на старом огњишту посебно је дирљива. Неколико чланова Удружења су своју новчану помоћ за страдалнике у Парохији Глина уплатили на рачун Удружења, како би се обједињеним уплатним налогом пренели на рачун Парохије, као помоћ Удружења ОМЛ.

Епархија бихаћко-петровачка

Сарадња Удружења са Епархијом бихаћко-петровачком одвија се кроз редовне контакте и координацију у вези са свим активностима Удружења, путем доставе планова Удружења, годишњих извештаја о раду, а у одређеним случајевима и

ангажовања на одређеним пословима само и искључиво уз благослов нашег Епископа. Са Његовим Преосвештенством Епископом Сергијем представници Удружења имају сусрете током скупова у организацији Удружења или Епархије.

Парохије Ливањског поља

Из презентованих извештајних ставки о раду Удружења у свим претходним годинама, па и овој, уочава се стална комуникација, координација и блиска сарадња са Парохијом лијевањском и оцем Предрагом Црепуљом. Представници Удружења учествују у организацији прослава црквених слава, присуствују црквеним прославама, литургијама и другим догађајима на подручију Ливна.

Наступи у медијима

Током 2020. године представници Удружења имали наступе у медијима везане, углавном, за најаву изложбе у Крипти Храма Свети Сава, током којих су представили јавности и рад Удружења.

Обавештавање чланства и јавности

Обавештавање чланства и јавности о програму и циљевима Удружења, његовом раду, конкретним пројектима и акцијама одвија се превасходно преко интернет странице www.omlivanjska.com која се редовно ажурира вестима и догађајима из Удружења и Парохије лијевањске, као и Facebook-у групе.

Поред редовних информација везаних за рад Удружења и Парохију лијевањску, Удружење пружа и одрђене информације о догађајима које организују друга удружења и активност програмски усклађење са деловањем ОМЛ.

Закључак

Амбицизно постављен План рада за 2020. годину, ограничени ресурси којима Удружење располаже, али и околности живота у условима вирусне пандемије утицали су на неизвршење зацртаних активности. Без обзира на објективне околности које су умањиле могућности активног деловања и даље стоји чињеница недовољног интересовања за чланство у Удружењу, као и слаба мотивисаност номинованог чланства за активан допринос раду Удружења. Ипак, поред објективних околности и изречене критичке оцене, рад Удружења није замро током извештајне године. Ни једна активност која је могла бити реализована без угрожавања здравља и кршења мера владе, није занемарена. Такође, треба имати у виду и програмски широко постављено поље деловања Удружења, са бројним вишефазним пројектима чија реализација се одвија више година, што у извештајима оставља утисак понављања истих активности.

Свакако да рад на конкретним пословима и даље остаје приоритет како деловања Удружења, тако и као мотивациони фактор и путоказ који ће млађим генерацијама потомака пробудити жељу да наставе посао важан за заједницу, са крајњим резултатом који ће имати одраз у будућности.

**УПРАВНИ ОДБОР
УДРУЖЕЊА ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА**

**Гордана Достанић,
Председник Управног одбора, ср**

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Црква Успења Пресвете Богородице у Лијевну

Божих, Свети Сава, фолклор, школица...

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Радови и славе у нашим селима, Вече Ливњака...

Парастос у Ливну

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Сајам Завичаја, промоције, изложбе...

Код Његове Светости Патријарха Иринеја

ПЛАН РАДА ЗА 2021. ГОДИНУ

Без обзира што је почетак 2021. године, као и готово цела претходна година, обележен ванредним околностима и посебним мерама државних органа у погледу заштите здравља, сматрамо да Удружење не треба да одступи од својих редовних планских активности, имајући у виду да се већина тих активности реализује по фазама током периода дужег од годину дана, а неке имају карактер сталних активности. Реализација планираних активности одвијаће се у складу са реалним околностима.

Током 2021. године Удружење ће своје расположиве капацитете ангажовати на следећим пословима:

○ **Оснивање подружница**

Уколико се покаже могућим, предузеће се и активности оснивања подружница у Србији, Републици Српској и у иностранству, а у градовима на чијем подручју живи већи број ливањских Срба.

Рок: континуирано

Координатори: Управни одбор

○ **Оснивање сеоских одбора**

Одбори ће се формирати на нивоу села чији некадашњи житељи и њихови потомци исказу интерес за таквим обликом организовања, а нарочито при реализацији послова везаних за одређено село и његове житеље.

Рок: континуирано

Координатор: Управни одбор

○ **Санација и завршетак Спомен-капеле (костурнице) у Ливну**

Фаза овог обимног, вишегодишњег пројекта, планирана за 2021. годину, подразумева радове на сређивању унутрашњости, што подразумева: отклањање влаге, поставку иконе свете Великомученице Марине; поставку стаклених изложбених витрина.

Рок: 2021. година

Координатори: отац Предраг Црепуља, Милош Дамњановић и Бранко Лаганин

○ **Санација цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну**

Обнова ливањске цркве реализује руковиђењем Епархије бихаћко-петровачке и Парохије лијевањске. Због значаја обнове цркве Удружење ОМЛ даје свој допринос у

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

складу са могућностима и уз сагласност Парохије и Епархије. За 2021.годину планира се израда нових делова мобилијара.

Рок: континуирано

Координатор: отац Предраг Црепуља, Управни одбор Удружења

○ Обнова других цркава и сређивање гробља

• *Обнова цркве и сређивање гробља у Голињеву*

За 2021. годину планира се одржавање очишћеног гробља и црквишта, прикупљање средстава за другу фазу уређења цркве (попличавање пода, израда плафона, израда и постављање иконостаса и часне трпезе, набавка палионице за свеће, бетонирање стаза око цркве и сл), као и даље успостављање контаката са потомцима почивших на том православном гробљу.

Рок: 2021.година

Координатор: Милош Дамњановић и Синиша Јагодић

• *Спомен гробље на Барјаку и ограда гробља у Челебићу*

У фазној реализацији овог пројекта за 2021. годину планирају се радови који подразумевају израду и поставку плоче са поименичним списком страдалих и то на страни споменика окренутој ка унутрашњости гробља. Такође, наставиће се са сагледавањем могућности изградње гробљанске капеле на православном гробљу, што ће се, такође, изводити фазно.

Обзиром на чињеницу да је у јануару 2021.године дошло до скрнављења споменика на Барјаку (црним спрејом покривена имена страдалих, са исцртаним усташким симболима) од стране, за сада, непознатог починиоца, уколико надлежне власти општине Ливно, кантона 10 или Федерације БиХ не покажу намеру организовања и плаћања чишћења споменика, том послу ће нужно приступити Удружење.

Рок: током 2021.

Координатор: Одбор села Челебић

• *Ограда гробља у Губеру*

Прва фаза ограда гробља у Губеру је завршена, а у 2021.години се планира прикупљање средстава за постављање окапника дуж целе ограде.

Рок: током 2021.

Координатор: Одбор села Губер

- *Остала православна гробља на подручју Ливна*

Ова активност подразумева: успостављање контакта са житељима села, као и потомцима покојника у циљу постизања договора о условима кошења гробаља, поправци споменика, подизању или поправци оgrade и сл.

Рок: континуирано

Координатори: председници сеоских одбора, о. Предраг Црепуља

- *Црква и парохијски дом у Врбици*

Радови на цркви у Врбици односе се на набавку и постављање уређаја за звоно.

У намери прилагођавања парохијског дома у Врбици потребама коначишта, потребно је извршити замену дрвене ПВЦ столаријом, поставити ламинат преко постојећег пода, глетовати и окречити унутрашње зидове. Процењена вредност ових радова је око 3500 евра.

Осим наведеног, у наредном периоду потребно је уредити, односно асфалтирати путни прилаз цркви и парохијском дому у дужини од 150м. За припремне радове за асфалтирање постоји донатор за 50% вредности радова, који укупно износе 3500 евра.

Рок: континуирано

Координатори: Никола Петровић, Сава Шуњка

Обележавање масовних стратишта и обнова споменика

Реализација ове активности подразумева израду документа који садржи:

- ✓ попис масовних стратишта и споменика;
- ✓ детаљан опис обележија-споменика из ранијег периода (пре рата деведесетих);
- ✓ тренутно стање обележија-споменика;
- ✓ могућност приступа стратишту.

За неки од наведених садржаја у великој мери је прибављен материјал. Након израде документа приступиће се сачињавању детаљног плана и предлог начина реконструкције обележија/споменика и редослед израде, као и начин постављања путоказа.

Рок: континуирано

Координатор: Управни одбор

- **Обнова споменика у Чапразлијама**

Обнова споменика страдалим Србима села Чапразлије, чија тела су бачена у јаму Самогред, а након 25 година пренета у гробницу над којом је подигнут споменик, који је током грађанског рата 90-тих срушен, подразумева: дефинисање изгледа споменика, као и израду пројекта и израду и постављање споменика. Задатак ће бити

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

реализован фазно. У 2021. години, приступиће се прикупљању средстава за обнову споменика и изради потребне документације.

Рок: 2021. година

Координатор: Никола Ђуран, Милош Дамњановић

○ Помен страдалим Србима Ливањског поља 1941. године

Овај задатак се састоји од више скупова активности, што подразумева:

- *Одржавање годишњих парастоса у: Ливну, Бања Луци, Београду, Новом Саду, на Барјаку, Чапразлијама и другим местима*

Одржавање годишњег парастоса Србима страдалим на Огњену Марију 1941. године, установљено је, у наведеним местима, претходних година. Удружење ОМЛ стараће се о адекватном обавештавању јавности о месту и времену одржавања помена, како би се парастоси омасовили.

Рок: јули 2021.

Координатор: о. Предраг Црепуља, о.Мирко Јамација и о.Жељко Ђурица

- *Посета Ливну за парастос страдалим Србима 1941. године, као и приликом других важнијих догађаја у СПЦО на подручју Ливна*

Реализација овог задатка подразумева: анкетирање и израду списка потенцијалних путника, организацију превоза, израду трошковника и дефинисање цене по особи и сл. Уколико околности дозволе, приступиће се организацији посете Ливну за Огњену Марију, имајући у виду да се ове године навршава 80 година од масовног покоља Срба са подручја Ливна.

Рок: у току 2021.

Координатор: Дијана Ковачић, Влада Маљковић

○ Изложба и други јавни наступи

Организацијом тематских трибина и јавних наступа Удружење има намеру да обележи годишњице од значаја за живот и културу српског православног становништва са подручја Ливна, као и промоцију књига са тематиком из живота Срба Ливањског поља.

- *Организација изложбе “Срби Ливањског поља – трајање кроз векове”*

У 2021. години Удружење ће наставити са приказивањем изложбе у више градова Србије и земаља региона.

- *Израда монографије о Ливну*

○ Формирање база података и архива Удружења

Ова активност је континуираног карактера, а у поступку њене реализације је неопходно успоставити контакте са појединцима, али и институцијама (архиви, музеји, институти исл.) Србије и Српске, у циљу сагледавања грађе коју те институције поседују, као и прибављања стучних савета о дефинисању грађе, начину њеног прикупљања, архивирања исл. Такође, пожељно је хармонизовати деловење Удружења са другим удружењима грађана са подручија од Ливна до Грахова која имају у плану (или су реализовала) сличне активности. Ова активност реализоваће се изразом више различитих база података, као:

- *расељених Ливњака и потомака*

Израда ове базе података је у тестној фази и проналажењу решења за поставку сервера и задужење особа за унос и ажурирање података. База ће се пунити јединственом формом образаца доступног јавности ради попуњавања, који је део електронске апликације.

Рок: континуирано

Координатор: Управни одбор

- *страдалих ливњских Срба у ратовима у 20. веку (по категоријама: војници, цивили, заробљеници...)*

Рок: континуирано

Координатор: Александар Радета

- *логора, јама и других стратишта*

Рок: континуирано

Координатор: Александар Радета

- *етнографке и етнологске баштине*

Ова база подразумева сакупљање предмета и рукотворина и или њихових фотографија, опис начина употребе и израде, као и записивање књижевног народног стваралаштва, опис музичких инструмената и снимак музичког стваралаштва исл.

Рок: континуирано

Координатори: о.Предраг Црепуља, о.Жељко Ђурица и Јасна Вујчић

- *архив Удружења*

Формирање архива Удружења је дугорочан посао, који се започиње прикупљањем оригиналних, скенираних или копираних докумената, записа, фотографија и сл. историјског и демографског карактера везаних за живот Срба са подручија од Ливна до Грахова. У оквиру ових послова извршиће се и скенирање и фотокопирање црквених матичних књига.

Рок: континуирано

Координатори: Управни одбор

○ **Божићно и васкршње даривање**

Реализација овог задатка обухвата прибављање информација неопходних за утврђивање ажурних података о броју деце старости до 20 година, као и самохраних старачких домаћинстава којима ће Удружење упутити пакете поводом божићних и ускршњих празника.

Рок: 2021.

Координатор: Ана Кришто и Управни одбор Удружења

○ **Школа основа српског писма и језика**

Удружење ОМЛ, у договору са Парохијом лијевањском и професорком српског језика и књижевности, Аном Кришто, која је израдила програм и почела са одржавањем часова, дефинисаће потребе ове школе током 2021. године и настојати да изађе у сусрет у складу са могућностима.

Такође, Удружење ће помоћи оснивање и рад КУД “Јован Сундечић” у Ливну, уколико се створе потребни предуслови.

Рок: током 2021.

Координатор: Управни одбор Удружења и о.Предраг Црепуља и Ана Кришто

○ **Евидентирање имовине у власништву Православне црквене општине Лијевно у Ливну (парохије у Ливањском пољу)**

Овај задатак се преноси у потпуности из планова од 2015. године. Удружење ће дефинисати пројекат Пописа имовине парохија: Лијевно, Врбица, Губин и Црни Луг – према историји власништва парцеле (почетно стање на дан 1.12.1914; евиденција конфисковане имовине; премеравање и укињижба имовине парохија). Пројекат подразумева предрачун трошкова и дефинисање институција и појединаца, стручних сарадника на пројекту.

Рок: континуирано

Координатор: Управни одбор

○ **Информисање и административно правна помоћ за питања повратка и регулисања имовинско правних односа**

За пружање помоћи у погледу административно-правних ствари, регулисања имовинских питања исл, Удружење не располаже стручним и другим ресурсима. Ипак, имајући у виду да су питања од значаја за расељену популацију везана за акта која доносе државни органи, те да се информисање јавности одвија јавном објавом и

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

конкурсима на званичним интернет страницама тих органа, Удружење ће путем своје интернет странице обавештавати чланство уз одређена формална тумачења.

Рок: континуирано

Координатор: Управни одбор

○ **Контакти са локалним и државним органима и институцијама и Српском православном црквом**

За побољшање услова живота и остварење других захтева од значаја за повратак расељених Срба, континуирани задатак Удружења је успостављање контаката са органима локалне самоуправе општине Ливно, као и институцијама Републике Српске и Федерације БиХ, а у смислу регулисања питања од значаја за живот у селима насељеним претежно српским становништвом. Питања од заједничког интереса разматраће се у контакту и сарадњи између Удружења, СПЦО Лијевно и Епархије БП.

Рок: континуирано

Координатор: Управни одбор

О фазама реализације појединих задатака, као и њиховом коначном завршетку, Управни одбор ће обавештавати чланство и јавност периодичним извештајима и фотографијама путем интернет странице Удружења и електронском поштом, као и Годишњом извештајем на Скупштини. На исти начин, чланство и јавност ће бити обавештавани о приложницима и прилозима појединачне активности.

**УПРАВНИ ОДБОР
УДРУЖЕЊА ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА**

**Гордана Достанић,
Председник Управног одбора, ср**